1960
అక్టోబర్, 18

పన్నాలాల్ నందా లాల్ భండారీ

వర్సెస్

కమీషనర్ ఆఫ్ ఇన్ కమ్ టాక్స్ ముంబై సిటి, ముంబై

(ఎస్.కె.దాస్, ఎం.హిదాయతుల్లా మరియు జె.సి.షా, న్యాయమూర్తులు)

ఆదాయపన్ను శాఖ – సాధారణ నోటీసు – ఆదాయపు రిటర్న్ లు సమర్పించడంలో ప్రవాసీయులు బాధ్యతతో ఉండాలి – పరిమిత వ్యవధి – భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం, 1922 (XI/1922), సెక్షన్ 22(I) & (2), సెక్షన్ 34(I)(a) & (b).

ప్రవాసీయుడైన అప్పీలుదారు, పన్ను విధించదగిన భూభాగంలో అతనికి వచ్చే ఆదాయం పైన భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం ప్రకారం నిర్ధిష్ట డివిడెండ్ (లాభంలో వాటా) ఆదాయాల రిటర్న్ లను సమర్పించలేదు. అందుకు గాను ఆదాయపన్ను అధికారి, సెక్షన్ 34 న అనుసంధానిస్తూ సెక్షన్ 22(2) ప్రకారం అంచనా వేయబడిన సంవత్సరాలకు సంబంధించినటువంటి నోటీసులు జారీ చేశారు. అలా జారీ చేసిన నోటీసులకు సంబంధించి చట్టంలోని సెక్షన్ 34(1)(a) లో పేర్కొనబడినటువంటి నిబంధనలకు లోబడి సూచించిన వ్యవధినుండి ఎనిమిది (8) సంవత్సరాలలోపు నోటీసులు జారీ చేయబడ్డాయా అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమయినది. అప్పీలుదారు తన వాదనలను వినిపిస్తూ, తనకు జారీ చేసిన నోటీసు చట్టంలోని సెక్షన్ 34(1)(b) ప్రకారం వర్తిస్తుంది, కానీ క్లాజ్ (1)(a) ద్వారా వర్తించదు అని తెలిపాడు. సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం తన యొక్క ఆదాయ రిటర్న్ లు సమర్పించడంలో విఫలమైనచో నోటీసు ఇవ్వబడుతుంది. ఆ ప్రకారం పన్ను విధించదగిన ప్రాంతంలోని నివాసితులకు పన్ను చెల్లించవలసిన బాధ్యతను విధిస్తుంది కానీ ప్రవాసులకు కాదు, చట్టంలోని పరిమితులకు లోబడి విచారణ జరపాల్సి వుంది.

భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం, 1922 లో సెక్షన్ 22(I) లో "ప్రతి వ్యక్తి" అనే వ్యక్తీకరణలో పన్ను చెల్లింపుదారులు అందరూ కూడా ఖచ్చితంగా పన్ను చెల్లించాలి మరియు ప్రవాసీయులకు ఆదాయపు రిటర్న్ లు సమర్పించడంలో ఎటువంటి మినహాయింపు లేదు అనే నిబంధనను అనుసరించి సాధారణ నోటీసు జారీ చేయబడినది.

సెక్షన్ 22(1) నిబంధనల ప్రకారం ఒకసారి పత్రికల ద్వారా ప్రచురించబడి, నోటీసు జారీ చేసినట్లయితే, ప్రతి వ్యక్తి అనగా ఎవరి ఆదాయం అయితే పన్ను నుండి మినహాయించబడిన గరిష్ట

మొత్తాన్ని మించినట్లయితే వారు రిటర్న్ సమర్పించవలసిన బాధ్యత కలిగి ఉంటారు. అలా చేయని పక్షంలో సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం పన్ను చెల్లింపుదారు ఆదాయపు రిటర్న్ సమర్పించడంలో విఫలమైనట్లు పరిగణించబడుతుంది.

పై సందర్భంలో సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం నిర్దిశించిన పరిమితి వ్యవధికి అనుగుణంగా విచారణ ప్రక్రియ ప్రారంభించబడినది.

సివిల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం.408/1957.

ముంబై హైకోర్టు 28 సెప్టెంబరు , 1955 లో వెలువరించిన తీర్పును అనుసరించి ఆదాయపు పన్ను రిఫరెన్స్ నెం.5 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు అనుగుణంగా ప్రత్యేక అనుమతి మంజూరు చేసింది.

అప్పీలుదారు తరపున: సనత్ పి.మెహతా , ఎస్.ఎన్.అండ్లీ, జె.బి.దాదాచంజీ, రామేశ్వర్ నాథ్ మరియు పి.ఎల్.వొహ్రా

ప్రతివాది తరపున: ఎస్.ఎన్.కృపాల్, ఆర్.హెచ్.ఢేబర్ మరియు డి.గుప్తా

1960, అక్టోబర్ 18 న న్యాయమూర్తి ద్వారా తీర్పును వెలువరించిరి.

షా , న్యాయమూర్తి – భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం , 1922 ప్రకారం ప్రవాసీయుడు అయిన అప్పీలుదారు 1943-44 , 1944-45 ,1946-47 మరియు 1947-48 సంవత్సరాలలో బ్రిటిష్ ఇండియా పన్ను పరిధిలోకి వచ్చే భూభాగంలో నిర్ధిష్ట డివిడెండ్ (లాభంలో వాటా) ఆదాయాన్ని అంచనా వేయబడిన సంవత్సరములలో పొందారు. కానీ అప్పీలుదారు ఆ అంచనా వేయబడిన సంవత్సరములలో పెరిగిన తన ఆదాయానికి సంబంధించిన రిటర్న్ లను సమర్పించలేదు. భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం , 1922 ప్రకారం ముంబయి నగరంలోని ఆదాయపన్ను అధికారి తన యొక్క అధికారాల అమలులో భాగంగా అప్పీలుదారుకు సెక్షన్ 34 , మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 22(2) ప్రకారం పైన తెలుపబడినటువంటి అంచనా వేయబడిన సంవత్సరాలకు సంబంధించిన నోటీసులు జారీ చేశారు. 1943-44 సంవతరానికి సంబంధించిన నోటీసు అప్పీలుదారుకు మార్చి 27 , 1952 న, 1944-45 సంవత్సరానికి సంబంధించిన నోటీసు ఫిబ్రవరి 16 , 1953 న , 1946-47 సంవత్సరానికి సంబంధించిన నోటీసు ఏప్రిల్ 4 , 1951 న మరియు 1947-48 సంవత్సరానికి సంబంధించిన నోటీసు ఏప్రిల్ 2, 1952 న అందజేయబడినది. ఆదాయ పన్ను అధికారి 1943-44 ,

1944-45 మరియు 1947-48 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన కాపీలు మే 6, 1953 న మరియు 1946-47 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన నకలను మార్చి 19 , 1952 న పూర్తి చేశారు. అంచనా వేయబడిన సంవత్సరాలకు సంబంధించినటువంటి ఉత్తర్వులు అప్పీలేట్ అసిస్టెంట్ కమీషనర్ మరియు ఆదాయ పన్ను అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ ద్వారా ధృవీకరించబడ్డాయి. అప్పీలుదారు మీద మోపబడినటువంటి అభియోగాలను అనుసరించి భారతీయ ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 66(1) ప్రకారం ఆదాయపు పన్ను అప్పీలేట్ ట్రిబ్యునల్ ఒక నివేదికను రూపొందించి , ముంబై పరిధిలో ఉన్నటువంటి ఉన్నత న్యాయస్థానానికి రెండు ప్రశ్నలను సమర్పించింది.

1) చట్టంలోని సెక్షన్ 22(2) మరియు సెక్షన్ 34 ప్రకారం అంచనా వేయబడిన 1943-44, 1944-45, 1946-47 మరియు 1947-48 సంవత్సరాలకు సంబంధించిన నోటీసులు సెక్షన్ 34 లో పేర్కొనబడినటువంటి నిబంధనలకు లోబడి ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడ్డాయా?

2) పైన ఉత్పన్నమైన ప్రశ్న నెం.1 కి నిస్సందేహంగా అవును అయినచో , అంచనా వేయబడిన సంవత్సరాలకు సంబంధించిన నివేదిక చట్టంలో చెల్లుబాటు అవుతుందా?

ఉన్నత న్యాయస్థానం మొదటి ప్రశ్నకు ప్రతికూలంగా సమాధానం ఇచ్చింది. కావున ఆ సమాధానం పై రెండవ ప్రశ్న "ఉత్పన్నం కాలేదు" అని గమనించింది. ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా, భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 136 ప్రకారం అప్పీలుదారు ప్రత్యేక సెలవు అప్పీలుకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు.

భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 34(1)(a) లో పేర్కొనబడినటువంటి నిబంధనలకు లోబడి అంచనా వేయబడిన సంవత్సరాలకు సంబంధించినటువంటి జారీ చేయబడిన ఉత్తర్వులపై ప్రశ్న ఉత్పన్నమైనది. ఆ యొక్క నిర్ధిష్ట సమయంలో , పన్ను చెల్లించే వ్యక్తి తనయొక్క ఆదాయానికి సంబంధించి లాభనష్టాలను , సెక్షన్ 22 ప్రకారం ఆ యొక్క సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఆదాయ రిటర్న్ లు సమర్పించడంలో విఫలమైనచో ఆదాయపు పన్ను అధికారి భారతీయ ఆదాయ పన్ను చట్టం సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం ఎనిమిది (8) సంవత్సరాలలోపు నోటీసు ఇచ్చే అధికారం కలిగియున్నారు. అటువంటి సందర్భాలలో ఆదాయ పన్ను అధికారి తన వద్దనున్నటువంటి సమాచారం ద్వారా రూపొందించిన పై నివేదికలో పన్ను చెల్లింపుదారుని ఆదాయ , లాభ నష్టాలను విస్మరించి రూపొందించినట్లు భావించడం వలన క్లాజ్ (a)(b) ప్రకారం అంచనా వేయబడిన సంవత్సరపు నివేదిక నుండి నాలుగు (4) సంవత్సరాలలోపు నోటీసు జారీ చేయాలి.

ఆదాయ పన్ను అధికారి అంచనా వేయబడిన సంవత్సరం నుండి ఎనిమిది (8) సంవత్సరాలలోపు జారీ చేసిన నోటీసు సెక్షన్ 34(1)(a) కి అనుగుణంగా వర్తించినట్లు అయితే అటువంటి నివేదిక చట్టంలోని పరిమితులకు లోబడకుండా ఆమోదించబడుతుంది. కానీ , అప్పీలుదారు తన వాదనలను వినిపిస్తూ తన ఆదాయపు రిటర్న్ సమర్పించకపోవడం వలన ఆదాయ పన్ను అధికారి తనకు జారీ చేసిన నోటీసులు సెక్షన్ 34 క్లాజ్ (1)(a) ప్రకారం వర్తించదు కానీ సెక్షన్ 34 క్లాజ్ (1)(b) ప్రకారం వర్తిస్తుందా అనే ప్రశ్నను లేవనెత్తాడు. సెక్షన్ 22(2) పకారం ఆదాయ పన్ను అధికారి నోటీసు సమర్పించినప్పటికీ పన్ను చెల్లింపుదారు తన యొక్క ఆదాయపు రిటర్న్ ను సమర్పించడంలో విఫలమైనచో సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం నోటీసులు జారీ చెయ్యాలి కానీ అతని యొక్క మనవి ఏమిటంటే సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం ఇచ్చిన నోటీసు పన్ను విధించదగిన ప్రాంతంలోని నివాసితులకు పన్ను చెల్లించవలసిన బాధ్యతను విధిస్తుంది కానీ ప్రవాసులకు కాదు , పై వాక్యాలను సమర్ధిస్తూ బ్రిటిష్ పరిపాలనలో రూపొందించబడిన ఆదాయ పన్ను చట్టం సెక్షన్ (1) సబ్ సెక్షన్ (2) బలం చేకూరుస్తుంది.

ఈ వ్యక్తీకరణలో "ప్రతీ వ్యక్తి తన గత సంవత్సరపు ఆదాయం మొత్తం గరిష్ట పరిమితికి చేరుకున్నప్పటికీ ఆదాయపన్ను విధించబడే పరిమితి లోకి రాలేదు." సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం ఏ వ్యక్తులైతే పన్ను చెల్లించాల్సిన పరిమితిలోకి వస్తారో ఆ వ్యక్తులందరూ కచ్చితంగా పన్ను చెల్లించాలి" ఏ వ్యక్తులైతే ప్రవాసులుగా పరిగణించబడ్డారో వారంతా సెక్షన్ 22(1) ని అనుసరించి వారికి ఉన్నటువంటి అప్పుల ఆధారంగా పన్ను చెల్లించే పరిమితి నుంచి మినహాయించబడతారు" అని తెలిపేటటువంటి నిబంధన ఏమీ లేదు. పన్ను చెల్లింపుదారు అయిన ప్రవాసీయుడు సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం జారీ చేసిన సాధారణ నోటీసు తన యొక్క దృష్టికి రాలేదు అనే కారణంతో వాస్తవాలను వక్రీకరించి చేసే ప్రయత్నం , సెక్షన్ 22(1) ని అనుసరించి "ప్రవాసీయులు పన్ను చెల్లించే పరిమితి నుంచి మినహాయించబడతారు" అనే వాక్యంపై ప్రభావం ఉండదు. రూల్ 18 తో చదివిన క్లాజ్ లో తెలుపబడిన నిబంధనల ప్రకారం, పన్ను విధించదగిన ఆదాయం ఉన్నటువంటి ప్రతీ వ్యక్తి తన యొక్క ఆదాయపు రిటర్న్ లను సమర్పించాలి. అలా సమర్పించని యెడల ఆదాయపు పన్ను చట్టం సెక్షన్ 34(1)(a) లో తెలుపబడినటువంటి నిబంధనలకు లోబడి నిర్ణీత గడువు లోపు ఆదాయ పన్ను అధికారి విచారణను ప్రారంభించవచ్చు. ఎటువంటి పరిస్థితులలో అయితే ఆదాయపు రిటర్న్ లను సమర్పించడంలో విఫలమైనచో లేదా విస్మరించినచో లేదా వాస్తవాలను బహిర్గతం చేయడానికి అంగీకరించని పక్షంలో మాత్రమే సెక్షన్ 34(1)(b) వర్తిస్తుంది. ప్రవాసీయుడు అయిన అప్పీలుదారుని యొక్క ఆదాయం పన్ను విధించే భూభాగం నుంచి లభించినప్పటికీ ఆ యొక్క

ఆదాయం పన్ను విధించబడని గరిష్ట మొత్తాన్ని మించిపోయింది. సెక్షన్ 22(1) ద్వారా జారీ చేసిన నోటీసు ప్రకారం అప్పీలుదారు తన యొక్క ఆదాయపు రిటర్న్ ను సమర్పించకపోయినట్లయితే సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం అతను ఆదాయ పన్ను పరిధిలోకి చేర్చబడిన సంవత్సరం నుండి (8) సంవత్సరాలలోపు అతని యొక్క ఆదాయపన్ను చనా వేయడానికి సంబంధించిన నోటీసులు జారీ చేసే అధికారం ఆదాయపన్ను అధికారి కలిగి ఉన్నారు. సెక్షన్ 22(1) నిబంధనల ప్రకారం ఒకసారి పత్రికల ద్వారా ప్రచురించబడి, నోటీసు జారీ చేసినట్లయితే, ప్రతి వ్యక్తి అనగా ఎవరి ఆదాయం అయితే పన్ను నుండి మినహాయించబడిన గరిష్ట మొత్తాన్ని మించినట్లయితే వారు రిటర్న్స్ సమర్పించవలసిన బాధ్యత కలిగి ఉంటారు. అలా చేయని పక్షంలో సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం పన్ను చెల్లింపుదారు ఆదాయపు రిటర్న్ సమర్పించడంలో విఫలమైనట్లు పరిగణించబడుతుంది. సెక్షన్ 22(1) ప్రకారం ఆదాయపు రిటర్న్ లను సమర్పించకపోయినప్పటికీ వారెంట్ జారీ చేసే నిబంధన నివాసితులకు వర్తించదు. సబ్ సెక్షన్ (2) ప్రకారం జారీ చేయబడిన నోటీసులకు అనుగుణంగా ప్రవాసీయులు ఆదాయపు రిటర్న్ లు సమర్పించడంలో బాధ్యత కలిగి ఉండాలి. సబ్ సెక్షన్ (2) లోని నిబంధనల ప్రకారం ఆదాయపు పన్ను అధికారి ఏ వ్యక్తికైనను ఆదాయపు పన్ను రిటర్న్ లను అధికారి సూచించిన నిర్ణీత ఫారంలో సమర్పించవలసినదిగా ఒక ప్రత్యేక నోటీసును జారీ చేయవచ్చును. కానీ ఆ యొక్క నియమ నిబంధనలు సబ్ సెక్షన్ (1) లో తెలుపబడినట్లు రిటర్న్ సమర్పించాల్సిన పరిమితిని కించపరిచినట్లు కాదు.

ఆదాయ పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 1(2) ప్రకారం పన్ను విధించదగిన భూభాగానికి మాత్రమే వర్తిస్తుంది. కానీ ఆ పరిధిని దాటి వెలుపల భూభాగానికి వర్తించదు. కానీ ఆ యొక్క పన్ను విధించే భూభాగంలో ఆదాయం వృద్ధి చెందిన లేదా పొందబడిన ఆదాయంపై పన్ను విధించే అధికారం ఆదాయపన్ను అధికారికి ఉంటుంది. దీనిపై ఎటువంటి వివాదం చేయడానికి అప్పీలుదారునికి హక్కు ఉండదు. పన్ను విధించదగిన ఆదాయాన్ని పొందుతున్న వ్యక్తులపై పన్ను చెల్లించాల్సిన బాధ్యతను విధించే సాధారణ నిబంధన నివాసితులకు మాత్రమే వర్తిస్తుందని మరియు ప్రవాసితులకు వర్తించదని లోపభూయిష్టమయిన అభ్యర్ధనను పన్ను విధించే అధికారాన్ని అభినందించడం కష్టం. పన్ను చెల్లించవలసిన వ్యక్తి పన్ను విధించదగిన భూభాగం ఆవల నివాసితుడు అయితే సెక్షన్ 22(2) ప్రకారం ఆ వ్యక్తి రిటర్న్ సమర్పించడంలో విఫలమైతే ప్రత్యేక నోటీసును జారీ చెయ్యాలి అటువంటి పరిస్థితులలో ఆ వ్యక్తి తన వైఫల్యానికి సంబంధించిన కారణాలను సెక్షన్ 34(1) ప్రకారం ఎటువంటి బలవంతపు ఒత్తిడి లేకుండా వివరణ ఇవ్వాలి , లేని యెడల పైన తెలిపినట్లు ప్రత్యేక నోటీసు జారీ

చేయాలి చట్టంలో పైన తెలిపినట్లుగా వ్యక్తీకరించే నియమం ఏదీ లేదు మరియు ఆ యొక్క కోణంలో ఏదీ అమలు చేయబడదు.

సెక్షన్ 34(1)(a) ప్రకారం నిర్దేశించిన పరిమితి వ్యవధిలోపు అంచనా వేసిన చివరి సంవత్సరం నుండి విచారణ ప్రక్రియ సరిగ్గా ప్రారంభించినట్లు ఉన్నత న్యాయస్థానం పేర్కొంది. అప్పీలు విఫలమైనది మరియు ఖర్చులతో కొట్టివేయబడినది.

అప్పీలు కొట్టివేయబడినది.